

INCURSIUNI PRIVIND IMPOZITUL PE VENIT REȚINUT DIN SALARIU ÎN REPUBLICA MOLDOVA

INCURSIONS REGARDING INCOME TAX WITHHOLDEN FROM SALARY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CODREAN Violeta, studentă, Specialitatea: CON,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: codrean.violeta@ase.md

Abstract: *Taxation plays an essential role in the economy of each state through the role of economic-financial leverage with substantial impact on the socio-economic environment. The purpose of this paper is to highlight the fiscal aspects regarding income tax withheld from salary and its elements. Thus, in the process of carrying out a quality research, we resorted to researching the normative framework and specialized literature in the field, emphasizing once again the interdependence between accounting and taxation, or, accounting remains the main provider of information for fiscal purposes.*

Keywords: *tax, income tax, salary, taxable income, exemption, income tax rate*

JEL CLASSIFICATION: M40, M41

INTRODUCERE

Entitatea, în calitate de agent economic, are de îndeplinit un dublu rol: de a crea bogăția și de a participa la redistribuirea ei. În calitate de contribuabil al statului, aceasta se confruntă cu obligația de a calcula și plăti către bugetul public național, bugetele locale sau fondurile speciale, impozitele și taxele prevăzute de legislația în vigoare (Burada).

Fiscalitatea joacă un rol esențial în economia fiecărui stat prin colectarea resurselor financiare în bugetul statului și prin rolul de pârghie economico-financiară cu impact substanțial asupra mediului socio-economic și desfășurării vieții economice. Așadar, fiscalitatea organizației este reprezentată totalitatea impozitelor, taxelor și contribuțiilor pe care le datorează aceasta pe toată existența sa. Totodată, contabilitatea rămâne principalul furnizor de informații în scopuri fiscale, astfel că are loc un proces continuu de conexiune între cele două domenii (Bucur și Graur).

Din punct de vedere etimologic, cuvântul *impozit* provine din limba latină – *impositum*, care semnifică obligație publică, de unde rezidă că, impozitelor le este inerent caracterul obligatoriu și definitiv, plata acestora de către persoanele fizice și juridice fiind impusă prin legislația în vigoare, în speță, prin Codul Fiscal (în continuare CF) al Republicii Moldova (în continuare RM) nr.1163 din 24.04.1997, de asemenea, acte juridice, hotărâri de impunere fiscală etc.

Scopul lucrării derivă din imperativul cunoașterii aspectelor fiscale privind impozitul pe venit reținut din salariu din perspectiva reglementărilor cadrului normativ la nivel național.

Actualitatea temei rezidă din caracterul istoric al impozitului, drept o necesitate de existență a statului, astfel, orice agent economic, care angajează și plătește angajaților salariu, precum și venituri sub formă de alte surse, este obligat să calculeze și să rețină din acestea impozitul pe venit.

În demersul cercetării, s-a recurs la abordarea teoretică și practică prin utilizarea mai multor *metode de cercetare: metoda analitică* (cercetarea cadrului normativ și a literaturii de specialitate), *analiza webografică* (accesarea motoarelor de căutare), *metoda comparației* (examinarea evoluției scutiilor și altele), *metoda sistemică*, *metoda sintezei*, *metoda inducției*, *metoda deducției*.

În RM, cel mai important act legislativ fiscal este CF, reținerea impozitului pe venit la sursa de plată realizându-se în conformitate cu Capitolul 15 „Reținerea impozitului la sursa de plată” al Titlului II „Impozitul pe venit”. Deopotrivă, la nivel național, beneficiile angajaților sunt reglementate de Constituție, Codul Muncii, Legea salarizării, Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru fiecare an, SNC „Capital propriu și datorii”, convențiile colective, iar la nivel internațional, sunt reglementate de IAS 19 „Beneficiile angajaților”.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Din punct de vedere istoric, impozitele au apărut ca o necesitate de existență a statului, fără perceperea impozitelor fiind imposibilă finanțarea cheltuielilor și dezvoltarea economică a instituțiilor publice. Sub aspect socio-economic, impozitele reprezintă relațiile financiare, prin intermediul cărora persoanele juridice și fizice prelevează o parte din venitul lor la venitul statului (Bucur și Graur).

Conform art.5, subpct.(2) al CF, impozitul reprezintă o „*plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcții de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată*”.

Impozitul pe venit ocupă unul dintre locurile centrale în cadrul impozitelor și taxelor de stat în RM și reunește toate categoriile de venituri care pot fi realizate de o persoană fizică și/sau juridică, totodată, constituie una dintre cele mai importante surse de venit pentru finanțarea cheltuielilor publice, constituind veriga ce stimulează economia, investițiile, progresul tehnic etc.

Una dintre metodele folosite la perceperea impozitului pe venit este *metoda reținerii la sursa de plată*, care presupune reținerea de către plătitor a unei părți din suma achitată de beneficiar. În acest sens, se vor studia particularitățile impozitului pe venit reținut la sursa de plată în regim de impozitare prealabilă, în speță, impozitul pe venit reținut din salariu.

Orice agent economic, care angajează și plătește angajaților salariu, precum și venitul îndreptat spre achitare sub formă de alte surse de venit impozabile, indicate în art.18 din CF, este obligat să calculeze și să rețină din aceste plăți impozitul pe venit (Bucur și Graur).

Impozitul pe venit se reține din suma totală a veniturilor calculate și îndreptate spre achitare, numite și surse de venit impozabile, care includ: *salarii, sporuri la salarii, prime, recompense, indemnizații, onorarii, retribuții, ajutoare materiale și alte achitări în folosul angajatului, primele și premiile care nu sunt specificate neimpozabile, facilitățile acordate de patron etc.*

În conformitate cu art.6, subpct.(9) al CF, la stabilirea impozitelor și taxelor se determină următoarele elemente: *obiectul impunerii, subiectul impunerii, sursa de plată a impozitului, unitatea de impunere, cota de impunere, termenul de achitare a impozitelor sau taxelor și facilitățile fiscale.*

Drept urmare, în cazul studierii impozitului pe venit reținut din salariu, menționăm că *obiectul impunerii* pentru angajați este venitul sub formă monetară și/sau nemonetară îndreptat spre achitare în folosul acestora sub formă de salarii (inclusiv prime și facilități), exceptând scutirile și deducerile la care au dreptul angajații, precum și venitul îndreptat spre achitare sub formă de alte surse de venit impozabile, indicate la art.18 al CF (Bucur și Graur).

Subiectul impunerii impozitului pe venit reținut la sursa de plată, în speță, impozitul reținut din salarii este reprezentat de angajații care prestează o muncă conform unei anumite calificări în schimbul unui salariu, pe bază de contract individual de muncă.

Sursa de plată arată din ce anume se plătește impozitul, în cazul impozitului pe venit reținut din salarii, obiectul impunerii coincide în toate cazurile cu sursa, adică venitul sub formă monetară și/sau nemonetară îndreptat spre achitare în folosul angajaților sub formă de salarii.

Unitatea de impunere reprezintă o anumită unitate de măsură ce servește într-u exprimarea dimensiunii obiectului impozabil. Drept urmare, în cazul impozitului pe venit reținut din salariu, drept unitate de impunere putem întâlni unitatea monetară, adică leul moldovenesc.

Cota de impunere a impozitului pe venit reținut din salarii pentru anul 2023 este de 12% și se aplică asupra venitului impozabil anual.

Termenul de achitare a impozitului pe venit, precum și declararea acestuia la organele fiscale de stat teritoriale se face până la data de 25 a lunii următoare, după expirarea lunii în care s-a efectuat plata venitului și reținerea impozitului pe venit.

Facilitățile fiscale sunt elementele de care se ține seama la estimarea obiectului impozabil, la determinarea cuantumului impozitului sau taxei, precum și la încasarea acestuia, sub formă de scutire parțială sau totală de impozit sau taxă, scutire parțială sau totală de plata impozitelor sau taxelor, cote reduse ale impozitelor sau taxelor, reducerea obiectului impozabil, amânări ale termenului de achitare a impozitelor sau taxelor, eșalonări ale obligației fiscale.

Venitul impozabil reprezintă venitul brut, inclusiv facilitățile acordate de angajator, obținut de contribuabil din toate sursele într-o anumită perioadă fiscală, cu excepția deducerilor și scutirilor, aferente acestui venit, la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale. Principalele categorii de venituri impozabile sunt *venituri din salarii, activități independente, investiții, pensii, activități agricole, premii, jocuri de noroc* și alte surse.

Potrivit autoarei Vintilă, G., *veniturile din salarii* reprezintă „toate veniturile în bani și/sau natură obținute de o persoană fizică ce desfășoară activitate în baza unui contract individual de muncă, indiferent de perioada la care se referă, de determinarea veniturilor sau de forma sub care acestea se acordă, inclusiv indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă” (Vintilă).

Aprecierea salariului, venitului impozabil, calcularea și reținerea impozitului pe venit la sursa de plată se efectuează prin *metoda calculului cumulativ de la începutul anului fiscal* sau în cazurile când lucrătorul s-a angajat pe parcursul anului fiscal curent – de la data angajării.

În această ordine de idei, în tabelul 1 este prezentată evoluția scutirilor la impozitul pe venit reținut din salariu în RM în ultimii 5 ani (2023-2019).

Tabelul 1. Evoluția scutirilor la impozitul pe venit reținut din salariu în Republica Moldova în perioada 2023-2014

Tip scutire	Personală		Personală majorată		Pentru soț (soție)		Pentru soț (soție) majorată		Pentru persoanele întreținute, cu excepția persoanelor cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie		Pentru persoanele întreținute cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie	
	anual	lunar	anual	lunar	anual	lunar	anual	lunar	anual	lunar	anual	lunar
2023	27000	2250	31500	2625	-	-	19800	1650	9000	750	19800	1650
2022	27000	2250	31500	2625	-	-	19800	1650	9000	750	19800	1650
2021	25200	2100	30000	2500	-	-	18900	1575	4500	375	18900	1575
2020	24000	2000	30000	2500	11280	940	18000	1500	3000	250	18000	1500
2019	24000	2000	30000	2500	11280	940	18000	1500	3000	250	18000	1500

Sursa: elaborat de autor

În baza tabelului 1, se poate observa că dinamica scutirilor înregistrează o tendință pozitivă de majorare în ultimii 5 ani, ceea ce se transpune și prin ridicarea cuantumului salariului angajaților. Impozitul pe venit la sursa de plată din plățile salariale se calculează și se reține la momentul îndreptării venitului spre plată din venitul impozabil, prin relația (Grigoroii, Lazari și Bîrcă):

$$V_{imp.} = V_{brut} - S_{scutire} - PAM + F \quad (1)$$

Unde:

$V_{imp.}$ – venit impozabil;

V_{brut} – venit brut;

$S_{scutire}$ – suma scutirii;

PAM – prime de asigurări obligatorii de asistență medicală;

F – facilități;

Având la bază relația (1), pentru a afla mărimea primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, se utilizează următoarea formulă de calcul:

$$PAM = V_{brut} * Cota_{PAM} \quad (2)$$

Unde:

$Cota_{PAM}$ – cota primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală.

Astfel, potrivit art.4 al Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2023 nr.358 din 22.12.2022, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.1 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002, se stabilește în cuantum de 9%.

În aceeași ordine de idei, pentru a calcula impozitul pe venit aferent salariului este necesară cunoașterea venitului impozabil și a cotei impozitului pe venit, conform relației:

$$Impozit\ pe\ venit = V_{imp.} * Cota_{imp.} \quad (3)$$

Unde:

$Cota_{imp.}$ – cota impozitului pe venit reținut din salariu.

Conform art.15 al CF pentru anul 2023, suma totală a impozitului pe venit se determină în mărime de 12% din venitul anual impozabil. Începând cu anul 2018 s-a trecut la impunerea în cote proporționale, aplicându-se aceeași cotă de impozit, indiferent de mărimea obiectului impozabil.

În urma calculării impozitului pe venit, se calculează venitul net datorat salariatului:

$$V_{net} = V_{brut} - PAM - I_{ven.} \quad (4)$$

Unde:

V_{net} – venit net sau salariu net;

$I_{ven.}$ – impozit pe venit.

În scopul determinării impozitului pe venit din toate sursele de venit impozabile, patronul completează anual pentru fiecare angajat fișa personală de evidență a veniturilor sub formă de salariu și a altor plăți efectuate de către patron în folosul angajatului pe anul gestionar, precum și a impozitului pe venit reținut din aceste plăți (Revista electronică „Contabilșef”).

CONCLUZII

Prin prezenta lucrare s-a pus accent pe dezvoltarea conceptului impozitului pe venit, în speță, impozitului pe venit reținut din salariu, evidențiindu-se particularitățile privind calculul, reținerea și plata acestuia. Deopotrivă, s-au etalat elementele impozitului pe venit, și anume: obiectul impunerii, subiectul impunerii, sursa de plată a impozitului sau taxei, unitatea de impunere, cota de impunere, termenul de achitare a impozitelor sau taxelor și facilitățile fiscale.

În baza informațiilor expuse în lucrare, putem concluziona următoarele:

- impozitul pe venit se reține numai la momentul în care a avut loc plata venitului supus impunerii;
- mărimea impozitului se calculează în funcție de cotele impozitului pe venit stabilite de legislația în vigoare în anul reținerii;
- obligația de a calcula, reține la sursa de plată și de a achita corect și în termen impozitul pe venit revine angajatorului;
- în cazul achitării venitului sub formă nemonetary, impozitul pe venit se reține la sursa de plată având ca bază evaluarea venitului la prețuri de piață conform CF;

Sintetizând, realitatea unei entități impune recunoașterea faptului că contabilitatea și fiscalitatea, considerate discipline independente, acționează în strânsă legătură. Acest lucru este pus în evidență în condițiile în care, contabilitatea constituie permanent un suport informațional și o forță probatoare a impunerii entității, atunci când se pune problema gestiunii structurilor fiscale ale acesteia (Burada).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bucur, Vasile și Anatol Graur. *Contabilitatea impozitelor*. Chișinău: Editura ASEM, 2016.
2. Burada, Corneliu. *Armonizarea dintre contabilitate și fiscalitate*. Pitești: Editura Independența Economică, 2002.
3. Grigoroii, Lilia, и др. *Contabilitatea întreprinderii*. Ed. rev. și actualizată. Chișinău: Editura Cartier, 2021.
4. Revista electronică „Contabilșef”. *Determinarea și reținerea impozitului pe venit din salariu de către patron*. 05 august 2021 г. <<https://www.contabilșef.md/determinarea-si-retinerea-impozitului-pe-venit-din-salariu-de-catre-patron-informatii-utile/>>.
5. Vintilă, Georgeta. *Fiscalitate: metode și tehnici fiscale*. București: Editura Economică, 2004.

Coordonator științific: MIHAILA Svetlana, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: svetlana.mihaila@ase.md